

פּר רות

נושאים במגילת רות

א, א א ה	עונש משפחת אלימלך על עזבם את ארץ ישראל.
א, ו , כב	שיבת נעמי ורות לארץ ישראל.
ב, א א כג	פגישה ראשונה של בועז עם רות.
ג, א , יח	פגישה שניה של בועז עם רות.
ד, א ב, יג	נישואי בועז עם רות.
ד, יג ג, יז	לידת עובד.
ד, יח ד, כב	יחוס דוד לפרץ בן יהודה.
ד,	
ד,	

פרק א

א-ה אלימלך וביתו בנכר

(א) וַיְהִי בַיָּמֵי שָׁפֵט הַשְּׁפֹטִים וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לָחֶם יְהוּדָה לְגוֹר בְּשָׂדֵי מוֹאָב הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי בָנָיו.

(ב) וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נַעֲמִי וְשֵׁם שְׁנֵי בָנָיו מַחֲלוֹן וְכַלְיוֹן אֶפְרַתִּים מִבֵּית לָחֶם יְהוּדָה וַיָּבֹאוּ שָׂדֵי מוֹאָב וַיְהִיו שָׁם.

העיר בית לחם כפולה, אחת בנחלת זבולון (יהושע יט טו) והאחת ביהודה.

(ג) וַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ אִישׁ נַעֲמִי וַתִּשָּׂאָר הִיא וּשְׁנֵי בָנֶיהָ.

יָמָתִי לֹא נִתְפַּרֵשׁ לְמָה מָת.

(ד) וַיִּשָּׂאוּ לָהֶם נָשִׁים מֵאֲבִיּוֹת שֵׁם הָאֶחָת עֵרָפָה וְשֵׁם הַשְּׁנִיית רות וַיִּשְׁבּוּ שָׁם כְּעֶשֶׂר שָׁנִים.

(ה) וַיָּמָתוּ גַם שְׁנֵיהֶם מַחֲלוֹן וְכַלְיוֹן וַתִּשָּׂאָר הָאִשָּׁה מִשְׁנֵי יְלָדֶיהָ וּמֵאִשָּׁה.

ו-יח שיבת נעמי ודביקות רות

(ו) וַתָּקָם הִיא וְכַלְתֶּיהָ וַתִּשָּׁב מִשְׂדֵי מוֹאָב כִּי שָׁמְעָה בְּשָׂדֶה מוֹאָב כִּי פָקַד יְהוָה אֶת עַמּוֹ לְתַת לָהֶם לָחֶם.

(ז) וַתֵּצֵא מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה שָׁמָּה וּשְׁתֵּי כַלְתֶּיהָ עִמָּה וַתִּלְכְּנָה בְּדֶרֶךְ לָשׁוּב אֶל אֶרֶץ יְהוּדָה.

ספר רות

'וַתִּקֶּם' וַתִּשָּׁב' וַתִּצְא' הפעולות מיוחסות אליה, והכלות עמה. כנראה שבתחילה חשבה שהכלות רק מלוות אותה, אבל משהמשיכו בדרך 'וַתִּלְכְּנָה בְּדֶרֶךְ לְשׁוּב אֶל אָרֶץ יְהוּדָה' הבינה נעמי שבכוונתן להשתקע ביהודה, ולכן...

(ח) וַתֹּאמֶר נְעָמִי לְשֵׁתִי כַלְתִּיהָ: יִלְכְּנָה שְׂבָנָה אִשָּׁה לְבֵית אִמָּה יַעֲשֶׂה {יַעֲשׂ} יְהוָה עִמָּכֶם חֶסֶד כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתֶם עִם הַמֵּתִים וְעַמְדִּי.

(ט) יִתֵּן יְהוָה לָכֶם וּמִצָּאן מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִישָׁה וַתִּשָּׁק לָהֶן וַתִּשְׂאֲנָה קוֹלָן וַתִּבְכִּינָה. ברכה אותם שימצאו בעלים אחרים, כמובן שאז יתנתק לחלוטין הקשר עם נעמי, והנשיקות באו לאות פרידה.

(י) וַתֹּאמְרָנָה לָּהּ כִּי אַתְּ נָשׁוּב לְעַמְּךָ.

'כִּי - אלא. לא כמו שאמרת אלא 'אַתְּ נָשׁוּב לְעַמְּךָ'.

(יא) וַתֹּאמֶר נְעָמִי שְׂבָנָה בְּנֹתִי לָמָּה תִּלְכְּנָה עִמִּי? הַעוֹד לִי בָנִים בְּמַעֲי וְהָיוּ לָכֶם לְאֲנָשִׁים?

'שְׂבָנָה בְּנֹתִי - מצד אחד אתם 'בְּנֹתִי', ולכן קשה לכם הניתוק ממני. אך בכל זאת 'שְׂבָנָה'.

גם אם ילדה נעמי עוד ילדים היו פטורים מלייבם את ערפה ורות, מדין 'אשת אחיו שלא היה בעולמו'.

(יב) שְׂבָנָה בְּנֹתִי לָכֵן! כִּי זָקְנָתִי מְהִיּוֹת לְאִישׁ, כִּי אֲמַרְתִּי יֵשׁ לִי תִקְוָה גַם הָיִיתִי הַלֵּילָה לְאִישׁ וְגַם יִלְדֹתִי בָנִים.

'כִּי זָקְנָתִי מְהִיּוֹת לְאִישׁ' - משום שזקנתי מלהיות לאיש.

'כִּי אֲמַרְתִּי - אפילו אמרתי 'יֵשׁ לִי תִקְוָה', 'גַּם' אם 'הָיִיתִי הַלֵּילָה לְאִישׁ', 'וְגַם' אם 'יִלְדֹתִי בָנִים', הרי אפילו אם כל זה היה קורה...

(יג) הֲלָהֶן תִּשְׁבְּרָנָה עַד אֲשֶׁר יִגְדְּלוּ? הֲלָהֶן תַּעֲגְנָה לְבִלְתִּי הָיִוֹת לְאִישׁ? אֵל, בְּנֹתִי! כִּי מָר לִי מְאֹד מִכֶּם כִּי יִצְאָה בִּי יַד יְהוָה.

'וַתִּשְׁבְּרָנָה' - תצפינה, תחכינה. כמו 'עֵינַי כָּל אֶלְיָךְ יִשְׁבְּרוּ' (תהילים קמה טו).

'וַתַּעֲגְנָה' -

'מָר לִי מְאֹד מִכֶּם' - יותר ממכם, המ' הוא מ' היתרון.

(יד) וַתִּשְׂאֲנָה קוֹלָן וַתִּבְכִּינָה עוֹד וַתִּשָּׁק עֲרָפָה לְחֻמוֹתֶיהָ וְרוֹת דָּבְקָה בָּהּ.

'וַתִּשָּׁק עֲרָפָה' - בפסוק ט נעמי נשקה להם לפרידה, בתחילה שתיהן לא קבלו את הצעת הפרידה, אך לאחר שנעמי שכנעה אותן שאין שום סיכוי ליבום, ערפה היא זו הנושקת לנעמי, וכך היא נפרדת מחמותה.

(טו) וַתֹּאמֶר הִנֵּה שָׂבָה יְבָמָתְךָ אֶל עַמָּה וְאֶל אֱלֹהֶיהָ, שׁוֹבִי אַחֲרַי יְבָמָתְךָ.

'יְבָמָתְךָ' - אשת אחי בעלך.

(טז) וַתֹּאמֶר רות אל תפגעי בי לעזבך לשוב מאחריך, כִּי אֵל אֲשֶׁר תִּלְכִּי אֲלֶיךָ וּבְאֲשֶׁר תִּלְיִנִי אֲלִין עִמָּךְ עַמִּי וְאֱלֹהֶיךָ אֲלֶהֱיָהּ.

ספר רות

יעמי ואלהיך אלהי - רות המואביה מקבלת עליה את אלוקי ישראל ונעשית שיכת לעם ישראל.
(יז) באשר תמותי אמותי ושם אקבר, כה יעשה יהוה לי וכה יסיף כי המנות יפריד ביני ובינך.
באשר תמותי אמותי - באותו מקום, ולא באותו זמן שהרי אומרת בהמשך הפסוק המנות יפריד ביני ובינך.

(יח) ותרא כי מתאמצת היא ללכת אתה, ותחדל לדבר אליה.

יט-כא בבית לחם

(יט) ותלכנה שתיהם עד באנה בית לחם, ויהי כבאנה בית לחם ותהם כל העיר עליהן ותאמרנה הזאת נעמי.

ותהם כל העיר - רעשה כל העיר, ותאמרנה נשי העיר - הזאת נעמי שהכרנו מאז?
(כ) ותאמר אליהן אל תקראנה לי נעמי, קראן לי מרא כי המר שדי לי מאד.

היא עונה לתמיהתן: הזאת נעמי, באמת אין השם נעמי מתאים למצבי כיום, אלא מתאים לקרוא לי מרא.

(כא) אני מלאה הלכתי וריקם השיבני יהוה, למה תקראנה לי נעמי ויהוה ענה בי ושדי הרע לי.

מלאה בבנים ועושר הלכתי, וריקם - אבל ריקם השיבני יהוה אם כן למה תקראנה לי נעמי ויהוה והרי ה' ענה בי העיד עלי שחטאתי, והעדו זה היא ושדי הרע לי.
ענה בי - העיד עלי, כמו לא תענה ברעך עד שקרי (שמות כ יג).

א, כב-ב, כג בימי קציר בשדות בועז

(כב) ותשב נעמי ורות המואביה כלתה עמה השבה משדי מואב, והמה באו בית לחם בתחלת קציר שערים.

בתחלת קציר שערים - באמצע חודש ניסן.

פרק ב

(א) ולנעמי מידע { מודע } לאישה איש גבור חיל ממשפחת אלימלך, ושמו בעז.
מודע - קרוב משפחה.

בעז - הוא השופט אבצן המוזכר בשופטים יב.

(ב) ותאמר רות המואביה אל נעמי אלכה נא השדה ואלקטה בשבלים אחר אשר אמצא חן בעיניו, ותאמר לה לכי בתי.

אחר הקוצר אשר אמצא חן בעיניו.

ספר רות

(ג) ותלך ותבוא ותלקט בשדה אחרי הקוצרים, ויקר מקרה חלקת השדה לבעז אשר ממשפחת אלימלך.

(ד) והנה בעז בא מבית לחם ויאמר לקוצרים: יהנה עמכם! ויאמרו לו: יברכך יהוה!

(ה) ויאמר בעז לנערו הנצב על הקוצרים למי הנערה הזאת?

למי קרובה הנערה הזאת?

ענין השאילה: שני שבלין לוקטת, שלשה אינה לוקטת. את השבלים העומדות לוקטת בעמידה, שבלים שנפלו לוקטת בישיבה ולא בכריעה משום צניעות.

(ו) ויען הנער הנצב על הקוצרים ויאמר: נערה מואבית היא השבה עם נעמי משדה מואב.

(ז) ותאמר אללקטה נא ואספתי בעמרים אחרי הקוצרים ותבוא ותעמוד מאז הבקר ועד עתה זה שבתה הבית מעט.

ותאמרי - הנערה המואבית אמרה לי זאת לפני שהחלה ללקט.

בעמרים - בין העמרים.

ותעמודי - והיא התעכבה.

(ח) ויאמר בעז אל רות: הלוא שמעת בתי! אל תלכי ללקט בשדה אחר וגם לא תעבורי מזה, וכה תדבקין עם נערתך.

נערתך - הן הקוצרות.

(ט) עיניך בשדה אשר יקצרון והלכת אחריהן הלוא צויתי את הנערים לבלתי נגעך, וצמת והלכת אל הכלים ושתית מאשר ישאבון הנערים.

וצמת - ואם תצמאי.

(י) ותפל על פניה ותשתחו ארצה, ותאמר אליו: מדוע מצאתי חן בעיניך להכירני ואנכי נכריה.

להכירני - להפלות אותי לטובה, כמו 'כי את הבכר... יפיר לתת לו פי שנים'.

(יא) ויען בעז ויאמר לה: הגד הגד לי כל אשר עשית את חמותך אחרי מות אישך, ותעזבי אביך ואמך וארץ מולדתך ותלכי אל עם אשר לא ידעת תמול לשלשום.

את חמותך - עם חמותך.

(יב) ישלם יהוה פעלך, ויתהי משכרתך שלמה מעם יהוה אלהי ישראל אשר באת לחסות תחת כנפיו.

(יג) ותאמר: אמצא חן בעיניך אדני כי נחמתני וכי דברת על לב שפחתיך, ואנכי לא אהיה כאחת שפחתיך.

ואנכי לא אהיה - לא ראויה להיות כאחת שפחתיך.

(יד) ויאמר לה בעז לעת האכל: גשי הלם ואכלת מן הלחם וטבלת פתך בחמץ, ותשב מצד הקוצרים ויצבט לה קלי ותאכל ותשבע ותתר.

(טו) ותקם ללקט, ויצו בעז את נערו לאמר: גם בין העמרים תלקט ולא תכלימוה.

ספר רות

- (טז) וגם של תשלו לה מן הצבתים, ועזבתם ולקטה ולא תגערו בה.
- (יז) ותלקט בשדה עד הערב, ותחבט את אשר לקטה ויהי כאיפה שערים.
- (יח) ותשא ותבוא העיר ותרא חמותה את אשר לקטה, ותוצא ותתן לה את אשר הותרה משבעה.
- (יט) ותאמר לה חמותה איפה לקטת היום ואנה עשית יהי מכירך ברוך ותגד לחמותה את אשר עשתה עמו ותאמר שם האיש אשר עשיתי עמו היום בעז.
- (כ) ותאמר נעמי לכלתה ברוך הוא ליהנה אשר לא עזב חסדו את החיים ואת המתים ותאמר לה נעמי קרוב לנו האיש מגאלנו הוא.
- (כא) ותאמר רות המואביה גם כי אמר אלי עם הנערים אשר לי תדבקין עד אם כלו את כל הקציר אשר לי.
- (כב) ותאמר נעמי אל רות כלתה טוב בתי כי תצאי עם נערותיו ולא יפגעו בך בשדה אחר.
- (כג) ותדבק בנערות בעז ללקט עד פלות קציר השערים וקציר החטים ותשב את חמותה.
- פרק ג
- א-יח בגורן בלילה
- (א) ותאמר לה נעמי חמותה בתי הלא אבקש לך מנוח אשר ייטב לך.
- (ב) ועתה הלא בעז מדעתנו אשר היית את נערותיו הנה הוא זרה את גרן השערים הלילה.
- (ג) ורחצת וסכת ושמת שמלתיך עליך וירדת הגרן אל תנדעי לאיש עד פלתו לאכל ולשתות.
- (ד) ויהי בשכבו וידעת את המקום אשר ישכב שם ובאת וגלית מרגלתי ושכבת והוא יגיד לך את אשר תעשין.
- (ה) ותאמר אליה כל אשר תאמרי אלי אעשה.
- (ו) ותךד הגרן ותעש ככל אשר צנתה חמותה.
- (ז) ויאכל בעז וישת וייטב לבו ויבא לשכב בקצה הערמה ותבא בלט ותגל מרגלתי ותשכב.
- (ח) ויהי בחצי הלילה ויחרד האיש וילפת והנה אשה שכבת מרגלתי.
- (ט) ויאמר מי את ותאמר אנכי רות אמתך ופרשת כנפך על אמתך כי גאל אתה.
- (י) ויאמר ברוכה את ליהנה בתי היטבת חסדך האחרון מן הראשון לבלתי לכת אחרי הבחורים אם דל ואם עשיר.
- (יא) ועתה בתי אל תיראי כל אשר תאמרי אעשה לך כי יודע כל שער עמי כי אשת חיל את.
- (יב) ועתה כי אמנם כי {אם} גאל אנכי וגם יש גאל קרוב ממני.
- (יג) ליני הלילה והיה בבקר אם יגאלך טוב יגאל ואם לא יחפץ לגאלך וגאלתיך אנכי חי יהנה שכבי עד הבקר.
- (יד) ותשכב מרגלתו {מרגלותיו} עד הבקר ותקם בטרם {בטרם} יפיר איש את רעהו ויאמר אל ינדע כי באה האשה הגרן.
- (טו) ויאמר הבי המטפחת אשר עליך ואחזי בה ותאחזי בה וימד שש שערים וישת עליה ויבא העיר.

ספר רות

(טז) ותבוא אל חמותה ותאמר מי את בתי ותגד לה את כל אשר עשה לה האיש.

(יז) ותאמר שש השערים האלה נתן לי כי אמר {אלי} אל תבואי ריקם אל חמותך.

(יח) ותאמר שבי בתי עד אשר תדעין איך יפל דבר כי לא ישקט האיש כי אם כלה הדבר היום.

פרק ד

א-יב בשער

(א) ובעז עלה השער וישב שם והנה הגאל עבר אשר דבר בעז ויאמר סוּכָה שָׁבָה פֹּה פְּלָנִי אֶלְמָנִי וַיִּסַּר וַיֵּשֶׁב.

(ב) ויקח עשרה אנשים מזקני העיר ויאמר שבו פה וישבו.

(ג) ויאמר לגאל חלקת השדה אשר לאחינו לאלימלך מכרה נעמי השבה משדה מואב.

(ד) ואני אמרתי אגלה אונך לאמר קנה נגד הישבים ונגד זקני עמי אם תגאל גאל ואם לא יגאל הגידה לי

ואדע {ואדעה} כי אין זולתך לגאול ואנכי אחריך ויאמר אנכי אגאל.

(ה) ויאמר בעז ביום קנותך השדה מיד נעמי ומאת רות המואביה אשת המת קניתי {קניתי} להקים שם

המת על נחלתו.

(ו) ויאמר הגאל לא אוכל לגאול {לגאל} לי פן אשחית את נחלתי גאל לך אתה את גאלתי כי לא אוכל

לגאל.

(ז) וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקים כל דבר שלף איש נעלו ונתן לרעהו וזאת התעודה

בישראל.

(ח) ויאמר הגאל לבעז קנה לך וישלף נעלו.

(ט) ויאמר בעז לזקנים וכל העם עדים אתם היום כי קניתי את כל אשר לאלימלך ואת כל אשר לכליון

ומחלון מיד נעמי.

(י) וגם את רות המואביה אשת מחלון קניתי לי לאשה להקם שם המת על נחלתו ולא יכרת שם המת מעם

אחיו ומשער מקומו עדים אתם היום.

(יא) ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים ותן יהוה את האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה אשר בנו

שתיהם את בית ישראל ועשה חיל באפרתה וקרא שם בבית לחם.

(יב) ויהי ביתך כבית פרוץ אשר ילדה תמר ליהודה מן הזרע אשר נתן יהוה לך מן הנערה הזאת.

יג-יז האחרית הטובה

(יג) ויקח בעז את רות ותהי לו לאשה ויבא אליה ונתן לה הריון ותלד בן.

(יד) ותאמרנה הנשים אל נעמי ברוך יהוה אשר לא השבית לך גאל היום ויקרא שמו בישראל.

(טו) והיה לך למשיב נפש ולכלכל את שיבתך כי כלתך אשר אהבתך ילדתו אשר היא טובה לך משבעה

בנים.

(טז) ותקח נעמי את הילד ותשתהו בחיקה ותהי לו לאמנת.

(יז) ותקראנה לו השכנות שם לאמר ילד בן לנעמי ותקראנה שמו עובד הוא אבי ישי אבי דוד.

יח-כב שלשלת היחוס של דוד

ספר רות

- (יח) וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת פְּרָצַי פְּרָצַי הוֹלִיד אֶת חֲצָרוֹן.
- (יט) וְחֲצָרוֹן הוֹלִיד אֶת רֵם וְרֵם הוֹלִיד אֶת עַמִּינָדָב.
- (כ) וְעַמִּינָדָב הוֹלִיד אֶת נַחֲשׁוֹן וְנַחֲשׁוֹן הוֹלִיד אֶת שְׁלֹמֹה.
- (כא) וְשְׁלֹמוֹן הוֹלִיד אֶת בְּעָז וּבְעָז הוֹלִיד אֶת עוֹבֵד.
- (כב) וְעוֹבֵד הוֹלִיד אֶת יִשָּׂי וְיִשָּׂי הוֹלִיד אֶת דָּוִד.